

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/164/2005

PREFERENCJE W II TURZE WYBORÓW PREZYDENCCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

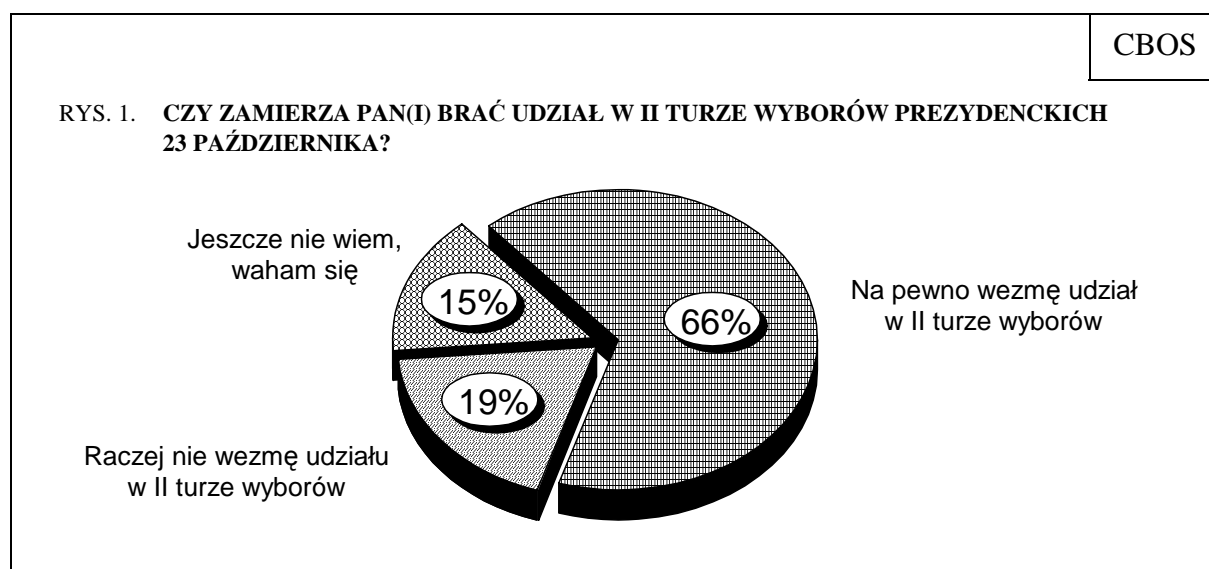
WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Na tydzień przed II turą wyborów prezydenckich udział w niej zapowiada dwie trzecie dorosłych Polaków (66%)¹. Z dużym prawdopodobieństwem można jednak zakładać, że faktyczna frekwencja okaże się wyraźnie niższa niż ta deklarowana w sondażach. Z reguły bowiem udział w wyborach deklaruje spora część uprawnionych do głosowania, którzy faktycznie nie pójdą głosować, ale w bezpośrednim wywiadzie ankietowym nie przyznają się do tego uznając swoje nieuczestniczenie w wyborach za coś niewłaściwego.

W wyborach prezydenckich w 1995 roku, ostatnich w których rozgrywana była II tura, w takim samym okresie przed wyborami swoje uczestnictwo w nich zapowiadało 81% uprawnionych do głosowania, podczas gdy faktycznie w rozstrzygającej fazie wyborów wzięło udział 68% dorosłych Polaków. Ówczesna rywalizacja kandydatów z dwóch przeciwnych obozów politycznych - Lecha Wałęsy i Aleksandra Kwaśniewskiego - przyciągnęła do urn niespotykaną nigdy przedtem i nigdy potem liczbę Polaków. Obecna rywalizacja Donalda Tuska i Lecha Kaczyńskiego nie wzbudza aż takich emocji i nie skupia

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (185) zrealizowano w dniach od 13 do 16 października 2005 roku na liczącej 1003 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

aż tak wielkiej uwagi społeczeństwa. Obecne deklaracje uczestnictwa w II turze wyborów prezydenckich są aż o 15 punktów procentowych niższe niż dziesięć lat temu. Można zatem zakładać, że także faktyczna frekwencja wyborcza będzie odpowiednio mniejsza.

Deklaracje badanych wskazują, że frekwencja w II turze wyborów prezydenckich będzie nie tylko wyraźnie niższa niż w 1995 roku, ale też może nie osiągnąć poziomu z I tury wyborów. W tym roku na tydzień przed I turą wyborów prezydenckich udział w niej zapowiadało 70% dorosłych Polaków², obecnie zaś odsetek osób zamierzających wziąć udział w II turze jest o 4 punkty procentowe niższy. Można przypuszczać, że mniejszy wybór kandydatów w stosunku do głosowania z 9 października skłoni do pozostania w domu tych wyborców, którzy wśród dwóch rywalizujących kandydatów nie znajdują żadnego, którego chcieliby poprzeć. Jednak z drugiej strony trzeba dodać, iż deklarowane werbalnie zainteresowanie Polaków decydującą fazą wyborów prezydenckich jest minimalnie większe niż rejestrowane w przededniu I tury.

Tabela 1

Czy Pan(i) osobiście interesuje się wyborami prezydenckimi / II turą wyborów prezydenckich?	Wskazania badanych według terminów badań	
	1-3 X 2005	13-16 X 2005
	w procentach	
Zdecydowanie tak	21	27
Raczej tak	48	42
Raczej nie	20	18
Zdecydowanie nie	10	12
Trudno powiedzieć	1	2

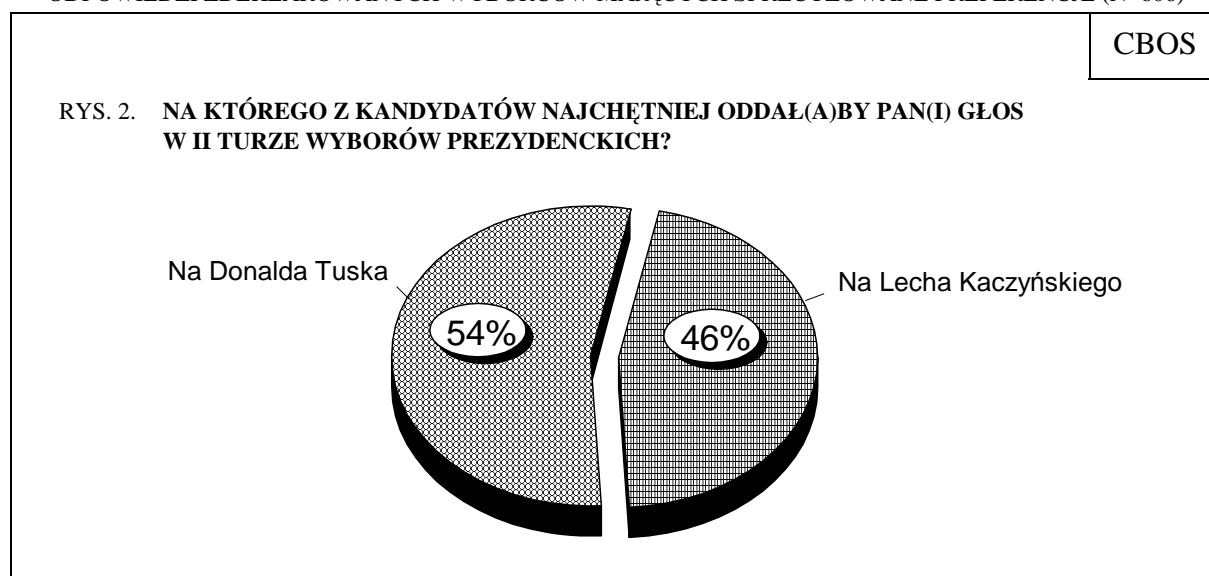
Zdecydowana większość Polaków wybierających się do urn 23 października już podjęła decyzję, na którego z kandydatów odda swój głos. Niezdecydowany w swym wyborze pozostaje tylko mniej więcej co piętnasty badany zgłaszający zamiar uczestnictwa w tym głosowaniu (7%).

Na tydzień przed II turą wyborów prezydenckich największym poparciem cieszy się Donald Tusk. Według obecnych deklaracji mógłby on liczyć na głosy ponad połowy zdeklarowanych wyborców mających sprecyzowane preferencje (54%). Gdyby II tura wyborów prezydenckich odbywała się w połowie października, przegranym okazałby się

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje w wyborach prezydenckich na tydzień przed głosowaniem”, październik 2005.

Lech Kaczyński - na kandydata PiS głosowałoby 46% wyborców mających jednoznacznie określone preferencje.

ODPOWIEDZI ZDEKLAROWANYCH WYBORCÓW MAJĄCYCH SPRECYZOWANE PREFERENCJE (N=606)

Przed II turą wyborów prezydenckich komitety wyborcze obu rywalizujących pretendentów do prezydentury usilnie zabiegały o zdobycie poparcia tych kandydatów, którzy odpadli z wyborczej rywalizacji, ale w I turze zdobyli sporo głosów. Chociaż możliwość przekazywania „swoich” głosów przez poszczególnych kandydatów jest ograniczona, ponieważ to wyborcy, a nie politycy decydują o tym, kto zostanie nowym prezydentem, deklaracje przegranych pretendentów do prezydentury mogą mieć znaczenie przynajmniej dla niektórych ich wyborców. I tak Lechowi Kaczyńskiemu udało się zdobyć przychyłność Andrzeja Leppera, natomiast do głosowania na Donalda Tuska otwarcie zachęcała Henryka Bochniarz i pośrednio - Marek Borowski. Inni kandydaci startujący w wyborach prezydenckich, a także SLD, którego kandydat wycofał się z wyborczej rywalizacji, nie składali tak jednoznacznych deklaracji pozostawiając wybór sumieniu swych zwolenników. Jak w II turze rozkładają się sympatie wyborcze zwolenników poszczególnych kandydatów z I tury?

Brak popieranego kandydata wśród dwóch pretendentów do fotela prezydenckiego ma największe znaczenie dla wyborców Marka Borowskiego - ponad dwie piąte jego zwolenników (42%) zapowiada absencję wyborczą w II turze. Biorąc pod uwagę także osoby niezdecydowane można powiedzieć, że dla połowy wyborców Marka Borowskiego żaden ze startujących w II turze polityków nie jest godny poparcia. Wśród pozostałych większa część

(34%) zamierza głosować na Donalda Tuska, a wyraźnie mniejsza liczebnie grupa (12%) na Lecha Kaczyńskiego. Wyborcy Andrzeja Leppera, a także zwolennicy pozostałych kandydatów z I tury rzadziej niż sympatycy Marka Borowskiego pozostaną w domu (po 22%). Uwzględniając wyborców niezdecydowanych można powiedzieć, że spośród zwolenników Andrzeja Leppera jedna trzecia odrzuca obu kandydatów rywalizujących w II turze. Niespełna co drugi wyborca Andrzeja Leppera jest gotowy oddać swój głos na Lecha Kaczyńskiego, a co piąty - na Donalda Tuska. Wśród wyborców kandydatów, którzy zdobyli mniejsze poparcie, sympatie w II turze rozkładają się niemal po równo - prawie tyle samo zwolenników ma Lech Kaczyński, co Donald Tusk. Odpływ zwolenników któregoś z dwóch rywalizujących kandydatów z I tury wyborów do obozu jego konkurenta jest minimalny. Jednocześnie wyborcy Donalda Tuska z I tury wyborów nieco częściej niż wyborcy Lecha Kaczyńskiego zapowiadają, że podczas II tury pozostaną w domu.

Tabela 2

Zdeklarowani wyborcy poszczególnych kandydatów w I turze wyborów prezydenckich	Na którego z kandydatów najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w II turze wyborów prezydenckich?				
	Na Lecha Kaczyńskiego	Na Donalda Tuska	Jeszcze nie wiem	Skreślę obu	Zapowiadana absencja w II turze wyborów
	w procentach				
Marek Borowski	12	34	8	4	42
Lech Kaczyński	90	4	2	0	4
Andrzej Lepper	46	21	10	1	22
Donald Tusk	4	87	1	0	8
Pozostali kandydaci	36	34	8	0	22

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy zamierza Pan(i) brać udział w II turze wyborów prezydenckich 23 października? 1 - Na pewno wezmę udział w II turze wyborów; 2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę udziału w II turze wyborów

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	66	15	19	1002
Płeć				
Mężczyźni	67	14	19	441
Kobiety	66	15	19	501
Wiek				
18-24 lat	65	18	17	145
25-34	70	11	19	167
35-44	64	17	19	148
45-54	73	14	13	190
55-64	73	7	20	123
65 lat i więcej	54	19	27	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	66	16	18	353
Miasto do 20 tys.	70	12	17	120
20-100 tys.	64	15	21	180
101-500 tys.	64	15	21	168
501 tys. i więcej mieszk.	71	12	18	120
Wykształcenie				
Podstawowe	57	16	28	275
Zasadnicze zawodowe	71	14	14	239
Średnie	69	15	16	326
Wyższe	73	11	16	101
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	79	5	16	59
Prac. umysł. niż. szczebla	68	13	19	95
Pracownicy fiz.- umysł.	63	19	17	71
Robotnicy wykwalifikowani	69	12	19	75
Robotnicy niewykwalifik.	75	14	11	52
Rolnicy	67	23	10	49
Pracujący na własny rach.	81	14	5	25
Bierni zawodowo				
Renciści	54	12	34	101
Emeryci	65	17	19	196
Uczniowie i studenci	73	16	11	72
Bezrobotni	57	18	25	108
Gospodynie domowe i inni	76	4	20	40
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	68	10	22	141
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	17	9	70
sekt. pryw. poza rolnict.	72	15	14	165
prywatnym gosp. rolnym	76	18	6	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	65	15	20	111
301-500	66	14	21	170
501-900	62	17	21	212
901-1200	69	11	20	88
Powyżej 1200 zł	76	12	12	51
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	16	23	294
Średnie	64	17	19	410
Dobre	77	9	14	237
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	69	9	22	68
Raz w tygodniu	71	14	15	492
1-2 razy w miesiącu	64	20	16	164
Kilka razy w roku	65	16	19	179
W ogóle nie uczestniczy	42	14	44	99
Poglądy polityczne				
Lewica	55	21	24	154
Centrum	68	17	15	279
Prawica	86	7	7	265
Trudno powiedzieć	50	16	34	242

Tabela 2. Czy Pan(i) osobiście interesuje się II turą wyborów prezydenckich?

(%)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	42	18	12	2	1001
Płeć						
Mężczyźni	31	40	15	12	2	440
Kobiety	24	43	20	11	2	501
Wiek						
18-24 lat	20	43	24	12	1	145
25-34	25	44	18	12	1	167
35-44	26	43	15	14	2	148
45-54	32	41	17	7	2	190
55-64	33	43	11	11	2	123
65 lat i więcej	27	36	20	13	3	168
Miejsce zamieszkania						
Wieś	23	43	20	13	2	353
Miasto do 20 tys.	29	45	19	8	0	120
20-100 tys.	28	41	16	13	2	180
101-500 tys.	29	42	19	9	2	168
501 tys.i więcej mieszk.	35	36	13	13	3	119
Wykształcenie						
Podstawowe	24	36	20	16	3	275
Zasadnicze zawodowe	24	48	16	10	1	239
Średnie	31	41	17	9	2	325
Wyższe	30	44	16	9	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	38	40	12	9	2	59
Prac.umysł.niż.szczebła	25	46	15	14	0	95
Pracownicy fiz.- umysł.	35	27	29	7	3	71
Robotnicy wykwalifikowani	24	44	18	12	1	75
Robotnicy niewykwalifik.	25	44	25	6	0	52
Rolnicy	15	47	18	18	2	49
Pracujący na własny rach.	25	56	16	0	4	25
Bierni zawodowo						
Renciści	25	42	12	18	3	101
Emeryci	29	42	15	11	3	195
Uczniowie i studenci	31	51	12	3	2	72
Bezrobotni	21	34	28	17	0	108
Gospodynie domowe i inni	34	40	15	9	3	40
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	31	39	16	12	2	141
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	26	49	14	11	0	70
sekt. pryw. poza rolnict.	29	39	24	7	1	165
prywatnym gosp. rolnym	20	50	16	13	2	60
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	22	47	16	16	0	111
301-500	31	40	18	11	1	170
501-900	31	35	18	14	2	212
901-1200	30	45	16	9	0	87
Powyżej 1200 zł	40	44	8	7	2	51
Ocena własnych war. mater.						
Złe	27	37	20	15	1	294
Średnie	23	45	19	11	2	410
Dobre	35	42	13	8	3	237
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	30	38	8	20	4	68
Raz w tygodniu	27	48	15	9	2	492
1-2 razy w miesiącu	25	42	21	10	2	164
Kilka razy w roku	31	33	23	11	2	178
W ogóle nie uczestniczy	22	31	22	24	1	99
Poglądy polityczne						
Lewica	26	41	23	9	1	154
Centrum	27	45	16	11	1	279
Prawica	42	45	9	3	0	265
Trudno powiedzieć	12	33	27	23	4	242

Tabela 3. Na którego z kandydatów najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w II turze wyborów prezydenckich?
(%)

	Na Lecha Kaczyńskiego	Na Donalda Tuska	Liczba osób
Ogółem	46	54	606
Płeć			
Mężczyźni	50	50	266
Kobiety	43	57	308
Wiek			
18-24 lat	37	63	92
25-34	44	56	103
35-44	38	62	91
45-54	52	48	130
55-64	45	55	80
65 lat i więcej	60	40	78
Miejsce zamieszkania			
Wieś	55	45	209
Miasto do 20 tys.	42	58	78
20-100 tys.	45	55	109
101-500 tys.	39	61	96
501 tys.i więcej mieszk.	36	64	81
Wykształcenie			
Podstawowe	50	50	133
Zasadnicze zawodowe	50	50	159
Średnie	40	60	214
Wyższe	46	54	68
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier.,inteligencja	36	64	41
Prac.umysł.niż.szczebła	46	54	61
Pracownicy fiz.- umysł.	37	63	43
Robotnicy wykwalifikowani	40	60	49
Robotnicy niewykwalifik.	42	58	34
Rolnicy	71	29	30
Pracujący na własny rach.	44	56	19
Bierni zawodowo			
Renciści	54	46	48
Emeryci	56	44	114
Uczniowie i studenci	29	71	52
Bezrobotni	43	57	54
Gospodynie domowe i inni	51	49	29
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	47	53	89
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	43	57	45
sekt. pryw. poza rolnict.	35	65	114
prywatnym gosp. rolnym	67	33	41
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	47	53	68
301-500	37	63	103
501-900	51	49	122
901-1200	47	53	57
Powyżej 1200 zł	28	72	38
Ocena własnych war. mater.			
Złe	50	50	161
Średnie	48	52	240
Dobre	39	61	173
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	78	22	43
Raz w tygodniu	50	50	327
1-2 razy w miesiącu	30	70	93
Kilka razy w roku	37	63	103
W ogóle nie uczestniczy	37	63	40
Poglądy polityczne			
Lewica	35	65	74
Centrum	40	60	173
Prawica	51	49	221
Trudno powiedzieć	54	46	106